

ØKONOMISK KRISE 6. januar 2013

Debat: Finansmarkederne har tillid til dansk økonomi - har du?

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen
Direktør

Martin Madsen
Chefanalytiker

Det er paradoksalt, at mens finansmarkederne har rekordhøj tillid til den danske økonomi, så er danskernes tillid til den økonomiske situation meget lav - skal Danmark fri af krisen, skal der fokus på tillidskrisen hos forbrugerne og virksomhederne, så forbrugs- og investeringslysten kommer igen.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

☎ 40 25 18 34

✉ la@ae.dk

Chefanalytiker

Martin Madsen

☎ 33 55 77 10

De seneste år har et centralt fokus i den økonomiske politik været at sikre finansmarkedernes tillid til økonomien. Det skal ses i lyset af nogle turbulente år med uro på finansmarkederne forårsaget af den økonomiske krise og efterfølgende især de sydeuropæiske landes kamp med en stor statsgæld.

Medicinen til at genskabe finansmarkedernes tillid har i Europa været at spare sig ud af krisen. Også Danmark fik en henstilling fra EU om at spare i kriseårene for at bringe de offentlige underskud ned ved vidende, at spareplanerne trækker væksten og beskæftigelsen ned. Danmark fik henstillingen til trods for, at Danmark har nogle af EU-landenes sundeste offentlige finanser. Det har senere vist sig, at EU's henstilling til Danmark var baseret på et fejlagtigt skøn for Danmarks offentlige underskud, som man troede ville være større og ville overskride EU's underskudgrænse. Det skete bare aldrig i Danmark, i modsætning til de fleste andre EU-lande, særligt i Sydeuropa.

” *Lad os nu få de rigtige proportioner ind i den danske økonomiske debat. Det kan gøres uden at sætte finansmarkedernes tillid til dansk økonomi over styr.*

Danmarks tillidskrise adskiller sig derfor også fra de sydeuropæiske landes, hvor tillidskrisen direkte relaterer sig til en statsgældskrise og dermed finansmarkederne. Finansmarkedernes tillid til dansk økonomi har siden 2009 været stigende. I dag er renten på 10-årige danske statsobligationer lavere end Tysklands, hvilket er usædvanligt og i skarp kontrast til de sydeuropæiske lande. Danmark betegnes derfor ofte som ”en sikker havn”. Faktisk er finansmarkedernes tillid til dansk økonomi i dag højere, end den var, før krisen satte ind, målt ved rentespændet til Tyskland.

Men omvendt er danskernes tillid til deres egen økonomiske situation meget lav. Figuren viser, som indikator på forbrugernes tillid, Danmarks Statistiks tal for familiernes forventninger til den økonomiske situation det næste år sammenlignet med i dag. Forbrugernes tillid blev halveret fra toppunktet i 2007 til krisens begyndelse i efteråret 2008, men rettede sig igen frem til et nyt kraftigt dyk i 2010. Faldet i forbrugernes tillid i 2010 skete samtidig med den tidligere VK-regerings genopretningsplan, hvor bl.a. halveringen af dagpengeperioden bliver aftalt i forlængelse af en række sparekrav og samtidig med et stigende fokus på de sydeuropæiske økonomiers gældssituation.

Figuren viser også som indikator for finansmarkedernes tillid til den danske økonomi forskellen mellem Tysklands og Danmarks rente på 10-årige statsobligationer. Siden 2009 er rentespændet mindsket, og det seneste år har Danmarks rente været lavere end Tysklands.

Figuren illustrerer, at når vi snakker om tillidskrisen, er det afgørende at skelne mellem forbrugernes og finansmarkedernes tillid til dansk økonomi, særligt fordi det ikke nødvendigvis er samme medicin, der hjælper på at genoprette tilliden i de to situationer.

Bremser væksten i dansk økonomi som følge af en stram finanspolitik, risikerer vi imidlertid at fastholde dansk økonomi i en tillidskrise hos danskerne. Det var derfor uhensigtsmæssigt, at vi i 2012 var vidne til, at kommuner, regioner og staten sparede 8 mia. kr. mere på servicen, end hvad budgetterne tillod. Og samtidig ser de offentlige investeringer ikke ud til at nå det budgetterede niveau. Det suger vækst og beskæftigelse ud af økonomien og skaber usikkerhed. Det er præcis det modsatte, vi har brug for nu. Der er brug for at skabe vækst.

Dertil kommer usikkerheden fra snakken om reformer, der skal øge arbejdsudbuddet, nulvækst i den offentlige sektor, lønnedgang til tysk lønniveau osv. Selvom øget arbejdsudbud kan være fornuftigt og relevant på lang sigt, kan den økonomiske debat herom give indtryk af, at vi på kort sigt nærmest står og kigger ned i afgrunden, på samme måde som vi gjorde i begyndelsen af 1980'erne.

Intet er mere forkert. Selvom den økonomiske motor skramler i nogle hjørner, er dansk økonomi generelt sund – og markant mere velsmurt end de fleste andre europæiske økonomier. Der er masser af penge i både husholdninger og de danske virksomheder, som er oparbejdet under krisen. På trods af krisen på boligmarkedet har de danske husholdninger stadig enorme formuer og samlet set mange milliarder stående på bankbogen. Virksomhederne har historisk høje opsparingsoverskud. Eksporten er kommet relativt godt gennem krisen, hvilket ses afspejlet i et betalingsbalanceoverskud på plus 100 milliarder kroner nu for tredje år i træk. Vi er et af de lande med de mest langtidsholdbare offentlige finanser. Vi er under krisen gået fra at skyldte penge til udlandet, til at udlandet i dag i gennemsnit skylder hver dansker godt 100.000 kroner. Det er ikke penge, der mangler i dansk økonomi.

Derfor er det afgørende at genskabe tilliden til fremtiden hos hr. og fru Jensen og i de danske virksomheder, så forbrugs- og investeringslysten kommer igen. Lad os nu få de rigtige proportioner ind i den danske økonomiske debat. Det kan gøres uden at sætte finansmarkedernes tillid til dansk økonomi over styr.

Debatanalyse bragt i Politiken 6. januar 2013